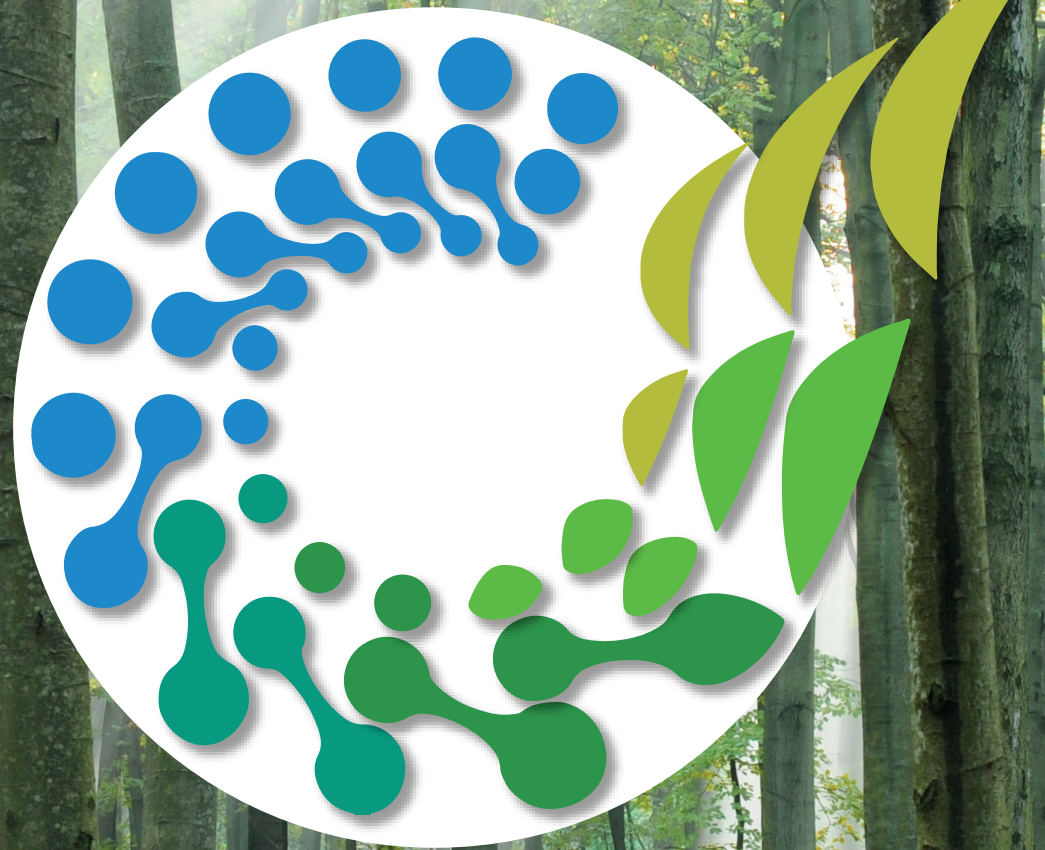

GRONDSTOFFENAANPAK 2021-2023:

“VAN AFVAL NAAR GRONDSTOF”

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Inleiding	4
2. Fase 1 – 2021-2023: Naar een circulaire economie	5
3. Onze doelstellingen	9
4. Afronding Omgekeerd Inzamelen	11
5. Stroomlijnen en verbeteren communicatie	13
6. Afsluiting Fase 1 – Evaluatie	14
7. Fase 2 – vanaf 2023	15
Bijlage 1 Landelijk beleid	19
Bijlage 2 Profiel Soest	23

Samenvatting

Voorliggende grondstoffenaanpak is het resultaat van eerdere verkenningen de afgelopen periode met de gemeenteraad. Duidelijk is dat er maatregelen nodig zijn om de huidige ambities te kunnen realiseren. Soest sluit zich aan bij de landelijke doelstelling om in 2050 economisch volledig circulair te zijn. De vraag is wat een haalbare route is om in 2050 circulair te zijn en welke doelstellingen en ambities in de tussenperioden passen. De ambitie is maximaal 135 kg restafval (inclusief grof rest) per inwoner in 2023 te halen als eerste stap.

Fase 1 2021-2023: Voorkomen van afval

Centraal in de grondstoffenaanpak is dat we ons in de periode (Fase 1) 2021 – 2023 richten op de preventie, het voorkomen van het ontstaan van huishoudelijk afval. Dit doen we door een pilot Circulair Ambachtscentrum in 2021 uit te werken. Dat doet de gemeente door lokale en regionale partijen die zich bezighouden met product- en materiaalhergebruik alsook met afval- en milieueducatie zichtbaarder te maken en projecten aan elkaar te verbinden. Inwoners weten waar ze terecht kunnen als zij een gebruiksvoorwerp willen laten maken of materialen willen aanbieden voor hergebruik. Waar mogelijk worden projecten die hergebruik stimuleren gesubsidieerd. Om de productie van (onnodig) reclaimedrukwerk tegen te gaan en papierafval te voorkomen wordt de Ja/Ja-sticker ingevoerd. Een doorlooptijd van minstens 20 maanden tot formele invoering om de reclamebranche de mogelijkheid te geven hierop te anticiperen wordt in acht genomen.

Afronding Omgekeerd inzamelen

Tenslotte vindt in deze eerste fase de afronding van Omgekeerd Inzamelen plaats. Deze behelst nog twee maatregelen: het plaatsen van een aantal ondergrondse restafvalcontainers en het mogelijk maken van GFT-scheiding bij hoogbouw wat via een participatietraject verloopt.

De maatregelen en het verwachte effect hiervan zijn samengevat in de volgende tabel:

	Service	Milieurendement	Kosten
Hergebruik stimuleren	+ Bewustwording. Pilot circulair ambachts-centrum in 2021.	+ Stimuleert hergebruik Hierdoor minder afval.	De gemeente faciliteert. Subsidie is mogelijk RWS ondersteunt
Preventiemaatregelen	Circulair inkopen en bouwen/ondernemen Educatie	+ Voorkomt afval	De gemeente onderzoekt de mogelijkheden met de inwoners en bedrijven.
Ja-ja sticker voor drukwerk	+ Keuzeoptie voor bewoners	+ Voorkomt ongewenst papier in de postbus	+/- € 1,00/huishouden/jr voor extra inzet KCC/handhaving. Een evt. besparing op verwerkingskosten restafval is niet te ramen.
Afronding omgekeerd inzamelen	+ Service voor de hoogbouw	+ Scheidingsrendement stijgt naar 73% (16 kg/inw minder restafval)	€ 2,30/huishouden/jr afronding Omgekeerd inzamelen RMN. Deze kosten zijn opgenomen in de begroting 2021. € 0,35/huishouden/jr participatietraject gescheiden GFT-inzameling bij hoogbouw. Dit wordt bekostigd uit de egalisatievoorziening.
Verbeterde communicatie	+ Inwoners willen graag horen hoe het kan.	+ Beter kennis van geeft een beter resultaat	€ 1,50/huishouden/jr (extra budget)

Fase 2 na 2023

In 2023 zal een evaluatie plaatsvinden welke ingaat op de tot dan toe uitgevoerde maatregelen in Fase 1. In deze evaluatie worden ook de regionale visie van de RMN-gemeenten en de landelijke en regionale ontwikkelingen betrokken. Deze tussenevaluatie is van belang om waar nodig bij te kunnen sturen in lopende trajecten alsook om vanaf dat moment de koers voor het afvalbeleid vanaf Fase 2 verder vorm te geven. Dan komen we terug op de mogelijkheid van nascheiding van PMD uit het restafval en de invoering van een diftarsysteem op restafval. Belangrijk is dat zowel nascheiding van het restafval op PMD alsook de invoering van een tarief op restafval vereisen dat de basis voor bronscheiding goed op orde is voor het beste resultaat en meeste draagvlak.

1. Inleiding

Via de Startnotitie grondstoffenmanagement (Startnotitie) is de gemeenteraad in 2019 bijgepraat over verschillende aspecten van het grondstoffenmanagement in Soest. Nadat de uitkomsten van het inwonerspanel bekend was, heeft een peilsessie met de gemeenteraad plaatsgevonden. Voorliggende grondstoffenaanpak is het resultaat van alle voorgaande stappen. Duidelijk is dat er maatregelen nodig zijn om de huidige ambities te kunnen realiseren. Soest sluit zich aan bij de landelijke doelstelling om in 2050 economisch volledig circulair te zijn. De aanpak van huishoudelijk afval is daar een onderdeel van. De landelijke richtlijn te komen tot nog slechts 30 kilo restafval in 2025 lijkt te ambitieus. De vraag is wat een haalbare route is om in 2050 circulair te zijn en welke doelstellingen en ambities in de tussenperioden passen. In de bijlage is ter achtergrond het landelijk afvalbeleid opgenomen, alsook de huidige afvalprestaties van gemeente Soest.

We bieden als inwoner gemiddeld 550 kilo afval per jaar aan. Daarvan is 147 kilo fijn restafval. Slechts 20% daarvan is daadwerkelijk restafval. Het grootste deel is herbruikbaar en kan verwerkt worden in nieuwe producten. Nu wordt dat nog verbrand als restafval. Dat is zonde want verbranding kost veel geld, is slecht voor het milieu en de kans dit herbruikbare deel in te zetten voor nieuwe grondstoffen, is verkeken.

Dit rapport omvat de grondstoffenaanpak van gemeente Soest. De subtitel “Van afval naar grondstof” verwijst naar een belangrijke boodschap: we moeten afval niet meer gaan zien als afval, maar als grondstof voor andere producten. Centraal in de grondstoffenaanpak is dat we ons in de periode (Fase 1) 2021 – 2023 richten op de preventie, het voorkomen van het ontstaan van huishoudelijk afval. Ook geven we in voorliggend rapport een doorkijk voor de periode vanaf 2023 (Fase 2).

2. Fase 1 – 2021-2023: Naar een circulaire economie

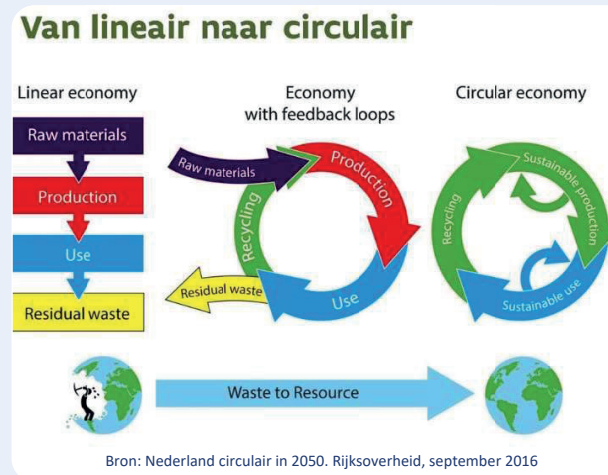
2.1 Wat houdt het in?

In 2050 is de Nederlandse economie circulair. Dat is de landelijke doelstelling. Dat wil op de eerste plaats zeggen dat zo min mogelijk nieuwe producten worden aangeschaft door intensiever gebruik te stimuleren. Producten worden slim ontworpen voor een zo efficiënt mogelijk gebruik. Als het product gebruikt is en van de hand wordt gedaan, dan is direct hergebruik van hoge waarde. Zo nodig wordt het product eerst gerepareerd. Is reparatie en direct hergebruik niet mogelijk, dan moeten materialen van het product gerecycled kunnen worden (in de ontwerpfase moet hier rekening mee worden gehouden). Als (volledige) recycling niet mogelijk is, dan wordt energie gewonnen uit de verwerking van materialen, maar dit is uiteraard een laatste mogelijkheid.¹ Als tussenstap is het doel dat in 2030 in Nederland 50% minder primaire grondstoffen worden gebruikt.

Om naar deze doelstellingen toe te werken is door het Rijk het uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof (VANG) opgesteld waarin de ambities voor huishoudelijk afval zijn bepaald: maximaal 100 kg restafval/inwoner in 2020, met een verdere reductie tot maximaal nog 30 kilo restafval per inwoner per jaar in 2025.

Aan gemeenten en haar inwoners de taak om de stroom huishoudelijk afval zo klein mogelijk te houden en zo goed als mogelijk gescheiden aan te leveren. Het verbranden van restafval moet worden voorkomen. De markt voor afvalinzameling en verwerking is sterk in beweging. De verwerkingstarieven van de afvalstromen fluctueren. Er worden steeds nieuwe methoden en technieken

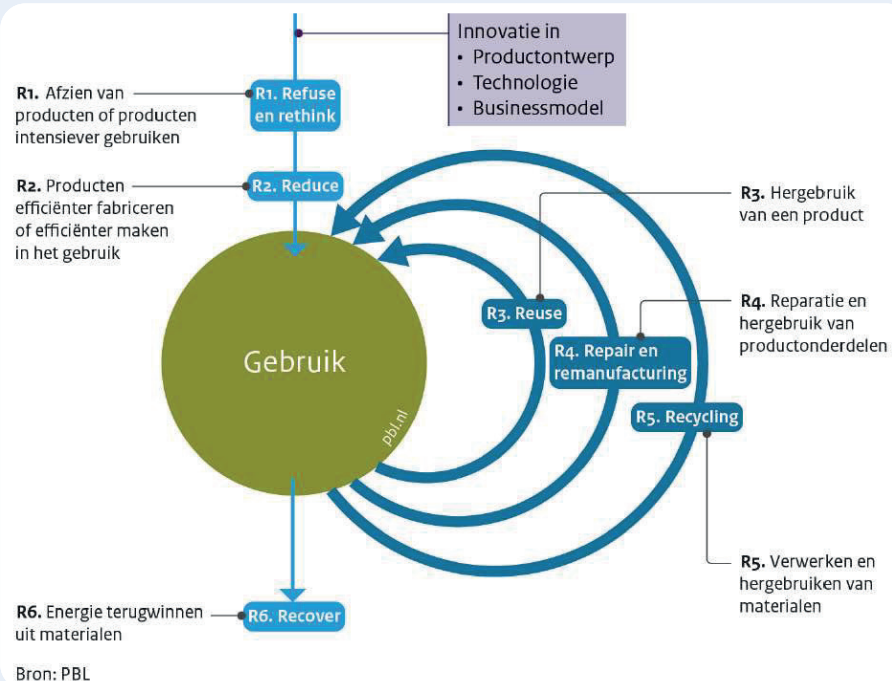
¹ Deze stappen in productgebruik binnen een circulaire economie worden ook wel de R-strategieën genoemd. Deze loopt van R1 (de hoogste waarde) tot R6 (de laagste waarde): R1 - Refuse and Rethink, R2 - Reduce, R3 - Reuse, R4 - Repair and Remanufacturing, R5 - Recycling, R6 - Recover.

ten aanzien van de afvalinzameling en verwerking ontwikkeld. Ten behoeve van de recyclebare waarde is bronscheiding, het scheiden van afval door inwoners, het algemene uitgangspunt. Nascheidingstechnieken van een aantal grondstoffen uit het restafval zijn ook in volle ontwikkeling.

2.2 De R-strategieën

Om over te kunnen gaan naar een circulaire economie moeten op veel gebieden veranderingen plaatsvinden. Binnen het begrip circulaire economie worden vaak “R-strategieën” gebruikt om inzichtelijk te maken hoe we tot die circulaire economie kunnen komen. De R-strategieën zijn hieronder uitgewerkt. De r-nummers geven de rangorde van de strategieën aan waarbij R1 de beste manier is om grondstoffenverbruik tegen te gaan.

2.3 Lokaal stimuleren producthergebruik

Er zijn in Soest verschillende organisaties die zich al bezighouden met één of meerdere R-strategieën. Het is interessant om te kijken of door middel van verbinding en samenwerking tussen verschillende initiatieven het behalen van circulaire doelen beter mogelijk wordt. Te denken valt aan een circulair ambachtscentrum waarin reuse, repair en refurbish samen komen zodat inwoners op één plek faciliteiten hiervoor kunnen vinden. Een circulair ambachtscentrum is een plek waar producthergebruik hoog in het vaandel staat. Onnodig weggooien van grondstoffen en materialen wordt voorkomen door bijvoorbeeld een kringloopwinkel, een reparatiewerkplaats, de milieustraat en een onderwijsinstelling met elkaar te verbinden. Het circulaire ambachtscentrum is opgenomen als icoonproject in het uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2021 – 2023. Rijkswaterstaat ondersteunt gemeenten met het ontwikkelen van circulaire

ambachtscentra, zodat gemeenten kunnen streven naar een ruimtelijk beleid waarin verschillende initiatieven slim ten opzichte van elkaar zijn gesitueerd om de circulaire economie te bevorderen. Het streven is om in 2021 een pilot tot stand te brengen, waarin de mogelijkheden van een circulair ambachtscentrum met lokale initiatieven kan worden onderzocht.

Onderstaand een korte overzicht van verschillende relevante initiatieven in Soest op het gebied van circulariteit. Deze lijst is bedoeld ter illustratie en is niet limitatief.

Initiatief	R- strategie
Stichting Kringloop Spullenhulp	R3 - reuse
Stichting Balans Soest Repair Café	R4 - repair
Stichting Bikkel	R4 - repair en refurbish
Stichting VaNG	R1 - refuse en R5 - recycle
Ondernemingen zoals fietsmakers, autobedrijven, Modulo milieustraten, Repairpoint	R 4 - repair en R5 - recycle

Verder gaan we onderzoeken welke mogelijkheden we hebben tot het stimuleren van circulair inkopen, bouwen, ondernemen en educatie. Bij het laatste kan bijvoorbeeld gedacht worden aan initiatieven in samenwerking met Stichting VaNG.

2.4 Voorkomen papierafval - Invoeren Ja/Ja-sticker

Een Ja/Ja-Sticker houdt in dat alleen de huishoudens met deze sticker op hun brievenbus ongeadresseerd drukwerk mogen ontvangen. Dit is een preventieve (R2) maatregel. De andere stickers, als Ja/Nee en Nee/Nee, blijven ook van kracht. De grondslag voor het invoeren van de Ja/Ja-sticker staat in artikel 10.23 Wet milieubeheer. De gemeenteraad heeft op grond van haar autonome verordeningen de bevoegdheid in de Gemeentewet de mogelijkheid om de Ja/Ja-sticker in te voeren. Een invoering van de Ja/Ja-sticker is vooralsnog een lokale aangelegenheid.

Gemeente Soest gaat de invoering van een Ja/Ja-sticker doorvoeren ter preventie van afvalstoffen.

In een aantal gemeenten is deze maatregel al doorgevoerd, een aantal gemeenten is ermee bezig. Het gaat vaak niet zonder slag of stoot. Er zijn dan ook een paar aspecten om rekening mee te houden bij de uitvoering.²

- Er zijn aanpassingen in de gemeentelijke regelgeving noodzakelijk om de Ja/Ja-sticker mogelijk te maken. Er moeten bepalingen worden opgenomen in de afvalstoffenverordening en zo nodig in de APV. In de afvalstoffenverordening moet duidelijk worden omschreven wat volgens de gemeente onder ongeadresseerd drukwerk valt en welk ongeadresseerd drukwerk al dan niet mag worden bezorgd bij inwoners met een Ja/Ja-sticker. De manier waarop het toezicht op de naleving en handhaving van het nieuwe systeem wordt geregeld, moet ook in de afvalstoffenverordening (of APV) worden opgenomen.³
- Naar aanleiding van de uitspraak in een rechtszaak tussen gemeente Rotterdam en de branche wordt een overgangstermijn van in ieder geval twintig maanden opgelegd. Deze termijn geldt vanaf het moment dat de wens tot uitvoering in de Raad is uitgesproken en de datum van invoering van het systeem. De branche moet kunnen anticiperen op de gewijzigde situatie. De inwerkingtreding van de aangepaste APV houdt hier rekening mee.
- Voor wat betreft de communicatie over de invoering van Ja/Ja-sticker worden in samenwerking met de betrokken afdelingen alle te informeren partijen, de communicatiewijze en de communicatieplanning bepaald.

² Bron: Vereniging van Nederlandse Gemeenten via <https://vng.nl/artikelen/veelgestelde-vragen-over-de-ja-ja-sticker>

³ De VNG gaat in 2021 de model-afvalstoffenverordening hierop actualiseren welke als voorbeeld gebruikt kan worden.

2.4.1 Effect Milieu

De Ja/Ja-sticker voorkomt productie en verspreiding van reclamedrukwerk. Hier is milieuwinst te pakken. Maar het voorkomt ook veel papierafval.

Algemeen wordt gesteld dat deze sticker per huishouden maximaal 30 kilo papierafval per jaar voorkomt. De hoeveelheid van papierafval dat voorkomen wordt, hangt af van het aantal huishoudens dat al een Nee/Ja- of Nee/Nee-sticker heeft. Doordat papierafval wordt voorkomen, wordt ook het aanbod van papierafval dat ter verwerking wordt aangeboden verlaagd. Mogelijk dat door deze maatregel ook minder papier in de restafvalcontainer wordt aangeboden, maar dat is niet met zekerheid te zeggen.

2.4.2 Kosten

Het invoeren van de Ja/Ja-sticker leidt tot minder aanbod van papierafval via de papiercontainer, dan wel via de restafvalcontainer. De papieropbrengst zal dalen, maar wellicht dat dit verlies wordt vereffend doordat de verwerkingskosten voor restafval ook iets dalen als papier door deze maatregel minder in het restafval gaat voorkomen. Dat is niet goed te voorspellen. De jaarlijkse kosten worden vooral bepaald door de extra meldingen via het KCC en de handhaving. Deze kosten worden geschat op ca. € 1 per huishouden per jaar (op basis van 0,2 extra fte inzet). Waar inwoners/consumenten nu zelf hun klachten moeten neerleggen bij de adverteerder die ongewenst drukwerk bezorgt en/of bij de Stichting Reclame Code, kunnen zij bij formele invoering van een Ja/Ja-sticker de klacht direct bij de gemeente neerleggen die de betreffende bedrijven gaat aanschrijven. Na nieuwe overtredingen door de adverteerder kan dit leiden tot het opleggen van boetes.

2.5 Stimuleren afvalscheiding

Lang niet alle producten kunnen direct worden hergebruikt als zij van de hand worden gedaan. Wanneer afval niet kan worden voorkomen, dan is het belangrijk dat het op een goede en verantwoorde wijze wordt ingezameld om een goede recycling (R5) mogelijk te maken. Producten en/of productonderdelen die niet

gerecycled kunnen worden, worden uiteindelijk als restafval verbrand. Deze restafvalstroom moet zo klein mogelijk worden gehouden. De gekozen inzamelwijze voor huishoudelijk afval kan hierin goed sturen. Om scheiding te stimuleren en de restafvalstroom te verkleinen is Soest in 2018 overgegaan op Omgekeerd Inzamelen. De service op het inzamelen van restafval is bewust verlaagd door het nog maar eens per vier weken in te zamelen, de service op het inzamelen van grondstoffen is verhoogd door huishoudens een PMD-container te geven en het GFT in de zomermaanden wekelijks in te zamelen. Op de korte termijn wordt deze basis verder verstevigd. Dit wordt uitgewerkt in Fase 1.

3. Onze doelstellingen

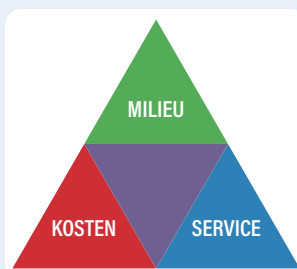
3.1 Afvaldriehoek voor grondstoffenaanpak

Voor het bepalen van de grondstoffenaanpak wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde afvaldriehoek. De afvaldriehoek omvat de aspecten milieu, kosten en service, die nauw samenhangen.

Milieu: doelstellingen op het vlak van afvalscheiding, klimaat en duurzaamheid.

Kosten: gemeentelijk budget voor afvalbeheer en daardoor de kosten voor de inwoner.

Service: serviceniveau voor een inwoner die zich ontdoet van afval.

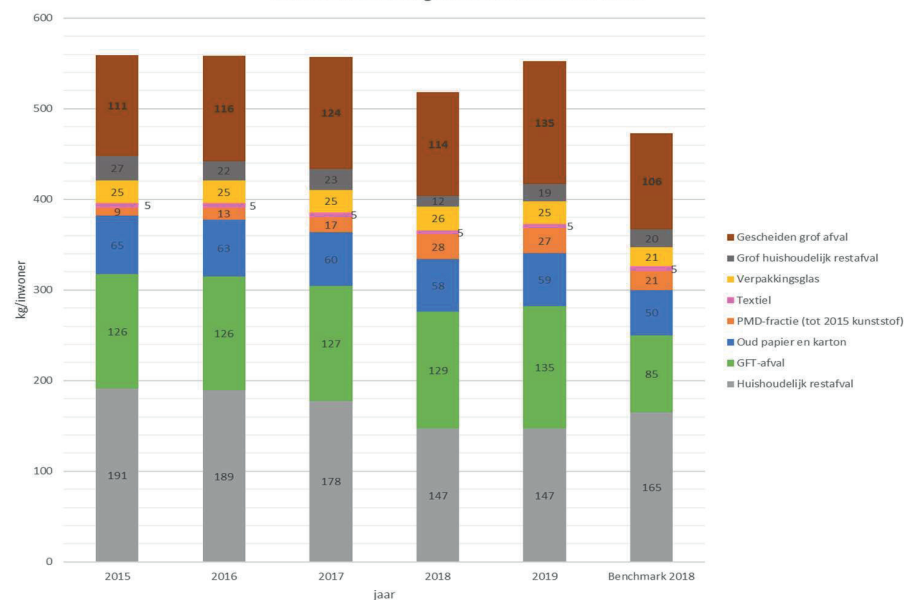
De inwoner moet het afval gaan scheiden. De gemeente kan hiervoor meer of minder service bieden. De geboden service bepaalt uiteindelijk de kosten en het milieurendement. Niet alles is mogelijk. Om te beginnen is het daarom van belang om duidelijke doelstellingen op het gebied van kosten, milieu en service vast te stellen.

3.2 Doelstelling Milieu

Sinds de invoering van Omgekeerd Inzamelen in 2017 is een duidelijke daling van het aantal kilo fijn huishoudelijk afval te zien, zie de volgende figuur. In 2019 is in totaal 165 kilo restafval per inwoner ingezameld ten opzichte van nog ca. 200 kilo restafval in 2017.

Dit is een mooi resultaat en ook ten opzichte van de gemeenten die samen met Soest deelnemen in de gemeenschappelijk regeling RMN doet Soest het goed.

Totaal afvalaanbod gemeente Soest 2015-2019

Het lijkt met oog op service, kosten en kans van slagen niet reëel om als gemeente mee te gaan in de landelijke ambitie die slechts nog 30 kilo restafval per inwoner in 2025 voorschrijft. Vele soortgelijke gemeenten behalen dit doel ook nog niet. Naar verwachting zal het programma VANG dan ook met nieuwe doelstellingen komen later dit jaar. Als gemeente willen we gefaseerd blijven werken en termijnen en doelen hanteren die zowel ambitieus als haalbaar zijn. De ambitie is maximaal 135 kg restafval (inclusief grof rest) per inwoner in 2023 te halen als eerste stap. Dat houdt een verlaging in van 30 kilo restafval per inwoner over een periode van drie jaar. Vanaf 2023 kan de doelstelling verder worden aangescherpt.

3.3 Doelstelling Service

Er moet voldoende draagvlak zijn onder inwoners voor het afvalbeleid, want zij moeten het immers gaan doen. Inwoners moeten tevreden zijn over de inzamelwijze en de geboden service op de grondstoffen. Daar komt immers meer en meer de nadruk op te liggen. Het aanbieden van grondstoffen moet makkelijk en laagdrempelig zijn. De gemeente ondersteunt en faciliteert hen zoveel mogelijk in de uitvoering. Om draagvlak te creëren en de uitvoering te toetsen, worden inwoners met regelmaat bevraagd over wat zij vinden van de gemeentelijke inzamelwijze en wat beter kan. Ook hun eigen afvalscheidingsgedrag en na te streven doelstellingen worden getoetst. Het beleid en de uitvoering kan vervolgens waar nodig worden bijgesteld.

3.4 Doelstelling Kosten

Gemeenten worden momenteel in het gehele land geconfronteerd met flinke kostenstijgingen voor het afvalbeheer. De inzamelkosten en verwerkings-tarieven stijgen, alsook de verbrandingsbelasting op restafval. Daarnaast worden de vergoedingen voor gescheiden grondstoffen lager, voornamelijk door een importstop op de wereldmarkt. Per 2021 wordt verwacht dat de afvalbeheer-kosten alleen door de verandering van verwerkingstarieven stijgen met ca. € 689.000, een stijging van ca. € 34,00 per huishouden.⁴ Het doel is om de kosten beheersbaar te houden. Dit kan alleen als het aanbod van (grof)restafval sterk vermindert en het aanbod van grondstoffen stijgt. Een goede graadmeter is het gemiddelde van soortgelijke gemeenten.

---

⁴ Bron: AVU Raadsnotitie Aanbesteding verwerkingscontracten 2021. Door COVID-19 kan de stijging nog groter worden omdat meer huishoudelijk afval dan in voorgaande jaren wordt aangeboden.

4. Afronding Omgekeerd Inzamelen

4.1 In het kort

De afronding van Omgekeerd Inzamelen behelst nog twee maatregelen: het plaatsen van een aantal ondergrondse restafvalcontainers en het mogelijk maken van GFT-scheiding bij hoogbouw wat via een participatietraject verloopt. In de tabel wordt het effect op de afvaldriehoek samengevat. In 2017 is besloten Omgekeerd Inzamelen door te voeren na een succesvolle proef in de wijk Overhees. De invoering is op een tweetal maatregelen na uitgevoerd. Deze laatste maatregelen worden op korte termijn stapsgewijs opgepakt.

Milieu	Service op grondstoffen	Kosten per huishouden
+ Daling restafval -16 kg/inw. Mate van afvalscheiding van 70% naar 73%	+	- Jaarlijkse uitvoeringskosten Omgekeerd Inzamelen: € 2,30 (in de RMN-begroting opgenomen) - Eenmalige kosten participatietraject à € 0,35 welke uit de egalisatievoorziening wordt opgenomen.

Waar nodig wordt de gescheiden inzameling van PMD en papier en karton bij hoogbouw geoptimaliseerd.

Milieu	Service op grondstoffen	Kosten per huishouden
+ Daling restafval -5 kg/inw. Mate van afvalscheiding van 70% naar 71%	+	- Jaarlijkse kosten: € 3,50 (niet in de RMN-begroting opgenomen)

4.2 Wat moet nog?

Het College heeft in juni 2020 opdracht gegeven de laatste twee maatregelen van Omgekeerd Inzamelen op korte termijn uit te voeren. De koers die in 2017 is bepaald en ingezet wordt hiermee voltooid. Dat houdt in dat een aantal huishoudens op een perceel kleiner dan 130 m² wordt aangesloten op een ondergrondse brengvoorziening voor restafval en nog een aparte minicontainer voor Plasticverpakkingen, Metalenverpakkingen en Drankenkartons (PMD) krijgt. Het streven is om dit in de tweede helft van 2021 gereed te hebben.

**DOORVOEREN
VOORZIENING
GEScheiden PMD
INZAMELING VOOR
KLEINERE PERCELEN**

Huishoudens in gestapelde bouw krijgen (opnieuw) de mogelijkheid het GFT-afval, dat voornamelijk zal bestaan uit etensresten, gescheiden aan te bieden.⁵ Inwoners, ook die in de laagbouw, krijgen de mogelijkheid (op vrijwillige basis) een keukenbak voor voedselresten aan te vragen. Deze maatregel voor het scheiden van GFT-afval bij hoogbouw sluit aan bij het in juli 2020 in werking getreden “Besluit gescheiden in zaming huishoudelijk afvalstoffen” waarin onder

andere staat opgenomen dat huishoudens de mogelijkheid moeten hebben het GFT-afval gescheiden aan te bieden.⁶ Welke wijze van gescheiden GFT-inzameling bij hoogbouw wordt ingevoerd is afhankelijk van de uitkomsten van het participatietraject dat hieraan vooraf gaat. Maatwerk per locatie is mogelijk. Het doel is om betrokken inwoners zoveel mogelijk te binden aan het goed gescheiden aanleveren van GFT-afval om op deze manier ook vervuiling van deze stroom zoveel mogelijk te voorkomen. Afhankelijk van de tijd die het participatietraject inneemt, is het streven om gescheiden GFT-inzameling bij hoogbouw in de tweede helft van 2021 te realiseren. Tijdens dit participatietraject met inwoners uit gestapelde bouw zal ook worden gestaafd in hoeverre de gescheiden inzameling voor met name de stromen PMD en Oud papier en karton (OPK) voor hen beter kan.

Deze optimalisatieslag kan dan direct worden meegenomen. Een pilottraject behoort tot de mogelijkheden.

**DOORVOEREN INZAMELING
VOORZIENING GFT
VOOR HOOGBOUW**

4.3 Effect Milieu

Figuur 3.1 laat zien dat sinds de invoering van Omgekeerd Inzamelen de hoeveelheid restafval sterk is afgenomen. Het aanbod van PMD (een volumestroom) is sinds 2017 opvallend gestegen. Ook het aanbod van GFT-afval en grof gescheiden afval is toegenomen in 2019. De andere grondstoffen lijken door de invoering van Omgekeerd Inzamelen weinig beïnvloed. Er kan worden voorspeld wat het effect is van de uitvoering van deze laatste maatregelen op de gescheiden hoeveelheid aangeboden GFT- en PMD-afval.⁷

Verwacht wordt dat ca. 78.000 kilo aan extra PMD wordt ingezameld (gemiddeld 1,7 kg/inwoner). Deze hoeveelheid zou anders voornamelijk via het restafval worden aangeboden en verbrand. De extra scheiding van GFT-afval door scheidingsmogelijkheden bij hoogbouw en het gemeentebrede aanbod van een keukenbak voor voedselresten wordt gesteld op gemiddeld 14 kilo per inwoner (in het begin zal dit nog minder zijn door gewinning, een aanlooptijd is nodig). Het aanbod van restafval daalt door deze prognoses met 16 kilo per inwoner. Inclusief het aanbod van grof restafval ligt het totale aanbod van restafval dan nog op ca. 149 kilo per inwoner. De mate van afvalscheiding stijgt naar verwachting van 70% in 2019 naar 73% per 2021.

4.4 Effect Service

De service gaat door de uitvoering van deze laatste fase verder omhoog.

- Huishoudens in laagbouw op een klein perceel brengen nu het PMD naar een van de zes perscontainers. Zij krijgen allemaal een minicontainer aan huis voor deze stroom. Zij die niet zitten te wachten op deze (verplichte) vierde minicontainer kunnen ervoor kiezen de minicontainer voor restafval in te leveren en hun restafval naar een ondergrondse container te brengen. Huishoudens kunnen kiezen voor een mogelijkheid die het beste bij hun situatie past.
- Huishoudens in de hoogbouw krijgen net als in de laagbouw de mogelijkheid GFT-afval gescheiden aan te bieden. Waar nodig en mogelijk zullen ook benodigde optimalisaties voor PMD en OPK worden uitgevoerd. De best werkbare wijze wordt zoveel als mogelijk op een actieve manier tussen de

gemeente, deze huishoudens, wooncorporaties en verenigingen van eigenaren afgestemd.

- Directbetrokkenen worden door RMN per brief geïnformeerd. Dit alles gaat in overleg met de gemeente.

4.5 Effect Kosten

RMN heeft destijds aangegeven voor de uitvoering van Omgekeerd Inzamelen jaarlijks ca. €47.000 kwijt te zijn, à € 2,30 per huishouden. De kosten die gemoeid gaan met deze laatste maatregelen van Omgekeerd Inzamelen kunnen onder deze post worden opgevangen en zijn meegenomen in de begroting. Voor de uitvoering van het participatietraject wordt door de gemeente € 7.000 (à €0,35 per huishouden) uit de egalisatievoorziening gereserveerd.

Voor optimalisaties bij hoogbouw voor de inzameling van PMD en OPK zijn extra kosten geraamd van ca. €65.000 (à €3,50 per huishouden). Uitgangspunt bij de berekening is voornamelijk het plaatsen van een 25-tal ondergrondse containers per stroom in de directe omgeving van hoogbouwlocaties. Deze inzamelwijze zou gemiddeld ca. 5 kilo restafval per inwoner per jaar schelen. Deze vermindering op de verwerkingskosten voor restafval zit in de kostenraming verdisconteerd. Deze kosten zijn niet meegenomen in de RMN-begroting 2021.

⁵ Gescheiden GFT-afval was tot 2005 bij hoogbouw mogelijk, maar is door de zware vervuiling vanaf dat jaar gestopt. De verwerker accepteerde het GFT-afval niet meer.

⁶ Van het gescheiden inzamelen van GFT-afval mag alleen worden afgezien als het technisch niet haalbaar is of buitensporig duur. Zie voor meer informatie Bijlage 1; het Nederlandse afvalbeleid.

⁷ Deze voorspelling is gedaan op basis van informatie uit de Benchmark huishoudelijk afval, peiljaar 2018. Jaarlijks uitgevoerd in opdracht van de NVRD en Rijkswaterstaat. Het gaat om gegevens van vergelijkbare gemeenten, zij die vallen in dezelfde hoogbouwklasse B.

5. Stroomlijnen en verbeteren communicatie

5.1 Huidige wijze afvalcommunicatie

Voor praktische informatie over afvalinzameling kunnen inwoners op de gemeentelijke website terecht waar zij doorverwezen worden naar de website of de app van RMN. Daar zijn onder andere de afvalkalender, de locaties van brengvoorzieningen en de voorwaarden voor het aanbieden van grof afval te vinden. Een afvalscheidingswijzer is te vinden op de website van de gemeente. RMN verzorgt in opdracht van de gemeente de afvalcommunicatie naar inwoners toe.

5.2 Stroomlijnen en verbeteren

Doorlopende en herhalende communicatie over het voorkomen van afval, afvalscheiding en wijze van afvalverwerking is erg belangrijk om inwoners goed mee te krijgen. De gemeente neemt hierop de regie strakker in handen om te voorkomen dat afvalcommunicatie te veel ad hoc gebeurt.

Er komt meer aandacht voor lokale organisaties waarvan inwoners gebruik kunnen maken om afval te voorkomen, alsook voor specifieke doelgroepen. Nieuwe inwoners worden goed ingelicht over de inzamelwijze en jonge gezinnen en ouderen worden via kinderdagverblijven, het consultatiebureau en zorginstellingen actiever ingelicht over de inzamelwijze van luiers en incontinentiematerialen. De scheiding van grof afval komt meer in de aandacht om het aanbod van grof restafval te verminderen. Inwoners kunnen ook elkaar heel goed helpen en stimuleren het aanbod van restafval te verkleinen. Hier wordt in de afvalcommunicatie meer op ingezet in de vorm van een campagne. Extra hulptechnieken als stickers op containers worden ook ingezet om inwoners bij de inzameling beter te ondersteunen.

5.3 Effect afvaldriehoek

De effecten van extra inzet op communicatie op het voorkomen en beter scheiden van afval zijn niet goed te meten. Communicatie speelt in op gedragsverandering en dat heeft een lange adem nodig. Echter, hoe inwoners de afvalinzameling en het serviceniveau ervaren, kan sterk afhangen van de communicatiewijze. Zie het daarom als extra service.

Het stroomlijnen en verbeteren van de afvalcommunicatie vraagt interne afstemming tussen de gemeente en RMN. Ter ondersteuning en voor het opzetten van een afvalcommunicatiecampagne wordt € 1,50 per huishouden per jaar geraamd.

Milieu	Service op grondstoffen	Kosten per huishouden
+/-	+	- Geraamd op € 1,50/jr

6. Afsluiting Fase 1 - Evaluatie

In 2023 zal een evaluatie plaatsvinden welke ingaat op de tot dan toe uitgevoerde maatregelen in Fase 1. Wat is allemaal uitgevoerd? Hoe tevreden zijn inwoners over de afvalinzameling op dat moment en de nieuw ingevoerde maatregelen? En hoe staat het met de afvalinzamelresultaten, de mate van afvalscheiding en de daaraan gelieerde afvalbeheerkosten?

In deze evaluatie worden ook de regionale visie van de RMN-gemeenten en de landelijke en regionale ontwikkelingen betrokken. Deze tussenevaluatie is van belang om waar nodig bij te kunnen sturen in lopende trajecten alsook om vanaf dat moment de koers voor het afvalbeleid vanaf Fase 2 verder vorm te geven.

Is Diftar op restafval bijvoorbeeld een optie? En hoe zit het met de inzameling van het PMD, blijft de gemeente bronscheiden, of is nascheiding van PMD aantrekkelijker?

7. Fase 2 - vanaf 2023

7.1 Doorkijk vanaf 2023

De uitkomsten van de tussenevaluatie, die in 2023 zal worden uitgevoerd, vormen de basis voor de uiteindelijke koers van het Grondstoffenbeleid vanaf dat moment. Op dat moment staat er een goede basis. Huishoudens kunnen hun afval goed gescheiden inleveren. Uit de tussenevaluatie kan blijken dat er bijgestuurd moet worden voor wat betreft de inzamelmogelijkheden voor grondstoffen. Nieuwe mogelijkheden bieden zich altijd aan. Uiteindelijk is het doel dat de inwoner het afval zo goed scheidt, dat hij nauwelijks nog restafval heeft. Op de achtergrond speelt het landelijke beleid ondertussen in op een circulaire economie in 2050 waarin geen plek meer is voor restafval.

De mogelijkheden die een gemeente kan bieden wat betreft het sterk terugdringen van restafval zijn niet eindeloos. Het beste resultaat wordt geleverd als er een gecombineerde en gebalanceerde inzet is van drie instrumenten⁸:

- Communicatie. Inwoners moeten voor een goede medewerking gemotiveerd zijn. Hoofdstuk 3 gaat hierop in.
- Service. Voldoende inzamelvoorzieningen voor laagbouw én hoogbouw. Afval scheiden moet niet te veel moeite kosten en er moet zo min mogelijk last worden ervaren.
- Financiële stimulans. Huishoudens belonen voor het goed scheiden van hun afval via de afvalstoffenheffing.

Het is op de eerste plaats van belang om de mogelijkheden wat betreft nascheiding van PMD zoals die er op moment liggen uiteen te zetten. Op de tweede plaats is de invoering van een tariefsysteem op restafval mogelijk om enerzijds het aanbod van restafval te verminderen en anderzijds afvalscheiding nog meer te stimuleren.

Belangrijk is dat zowel nascheiding van het restafval op PMD alsook de invoering

van een tarief op restafval vereisen dat de basis voor bronscheiding goed op orde is voor het beste resultaat en meeste draagvlak.

7.2 Nascheiden restafval op PMD

Nascheiding definitie – Het restafval gaat naar een van de nascheidingsinstallaties in Nederland.

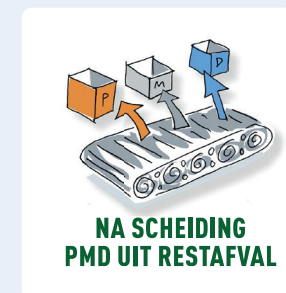
Daar wordt het restafval nagescheiden op stromen die nog herbruikbaar of recyclebaar zijn. Dat betreft alleen plasticverpakkingen, metalen en drankenkartons (de PMD-stroom). Voor recycling is het nagescheiden PMD kwalitatief even goed als

brongescheiden PMD. In principe staat het gemeenten

vrij hun PMD-stroom te laten nascheiden (een huishouden kan het dan bij het restafval gooien). Enkele nascheidingsinstallaties kunnen ook de natte organische fractie (vooral etensresten) en mineralen nascheiden.

Nagescheiden etensresten worden vergist en er wordt biogas van opgewekt. Het residu wordt alsnog verbrand of er worden secundaire brandstoffen van gemaakt. Het bronscheiden van GFT-afval blijft daarom belangrijk en is verplicht. Het wordt na vergisting als compost hergebruikt.

Afval Verwijdering Utrecht (AVU) verzorgt voor alle Utrechtse gemeenten de verwerkingscontracten voor het restafval, GFT-afval, PMD en optioneel voor het oud papier en karton. De huidige verwerkingscontracten voor o.a. het restafval lopen af per 31 december 2020. De AVU heeft inmiddels nieuwe verwerkingscontracten afgesloten die ingaan per 1 januari 2021 voor een periode van vier jaar met twee keer een mogelijke verlenging van twee jaar. De verwerking van het restafval wordt gedaan door AVR te Rozenburg in samenwerking met Attero

⁸ Bron NVRD: presentatie aan RMN-gemeenten, 9 juli 2020.

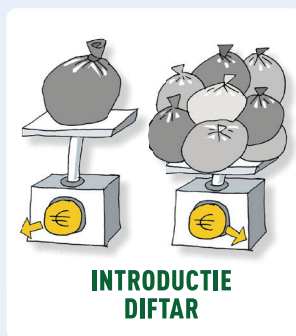
in Wijster. Beide verwerkers beschikken over een nascheidingsinstallatie die het PMD-afval uit het restafval kan halen. Attero beschikt daarnaast ook over een vergistingsinstallatie voor nat organisch materiaal.

Het restafval van Soest wordt vanaf de nieuwe contractperiode aangeleverd bij Attero in Wijster, samen met het restafval uit de regio Amersfoort en Veenendaal. De standaardprocedure is dat dit restafval vóór verbranding afgescheiden wordt van de natte fractie (GFT-afval) en kunststoffen en drankenkartons. Deze extra behandeling bovenop de bronscheiding zorgt voor een hoger duurzaamheidsresultaat. Minder restafval hoeft te worden verbrand. Verwacht wordt dat slechts een paar procent wordt gewonnen, gezien de gemeenten die hier het afval aanleveren aan bronscheiding doen.

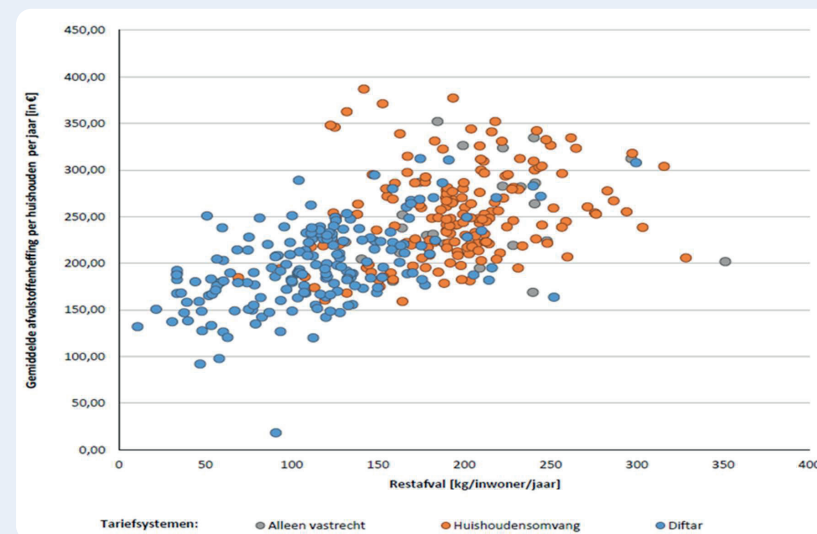
Zou de gemeente Soest het PMD-afval op kortere termijn willen laten nascheiden, dan is het antwoord binnen het nieuwe contract Nee met misschien een Ja per 1 januari 2025. Op dat moment gaat de eerste contractverlenging in, dan wel een nieuw contract met een andere verwerker. Vóór die tijd moet de aansluitingsmogelijkheid op nascheiding door AVU worden onderzocht. Vooralsnog hebben beide nascheidingsinstallaties geen extra capaciteit beschikbaar. Per 1 januari 2029 start een nieuw verwerkingscontract voor o.a. restafval waarop gemeente Soest een eventuele wens tot nascheiding van PMD tevoren in het aanbestedingsproces kan opnemen.

7.3 Diftar restafval

Veel gemeenten in Nederland maken gebruik van een gedifferentieerd tarief voor restafval (Diftar). Dit is voor huishoudens een directe prijsprikkel die hun restafvalaanbod dan ook direct beïnvloedt. Wanneer gebruik wordt gemaakt van een dergelijk systeem, gaat de opbouw van de afvalstoffenheffing er anders uitzien. De heffing gaat dan bestaan uit een vast tariefdeel en een variabel tariefdeel. Het vaste

tariefdeel moet alle inzamel- en verwerkingskosten voor alle afvalstromen ondervangen, behalve de inzameling en verwerking van het restafval. De inzamel- en verwerkingskosten voor het restafval worden bekostigd uit de opbrengsten van het variabele tarief. Een huishouden heeft door deze opbouw direct invloed op de hoogte van zijn afvalstoffenheffing. Biedt hij weinig restafval aan, dan heeft hij lagere kosten bovenop het vaste tarief. Heeft een huishouden veel restafval, dan is de afvalstoffenheffing voor dit huishouden hoger. Daarom wordt in combinatie met Diftar op restafval ook wel gezegd dat scheiden loont. Je houdt immers minder restafval over, wat betekent dat de financiële kosten lager zijn.⁹ Doordat Diftar een positief effect heeft op de afvalscheiding liggen de afvalbeheerkosten in gemeenten met Diftar gemiddeld lager dan in gemeenten zonder Diftar. Zie onderstaande figuur.

Figuur 4.1 Restafvalaanbod en gemiddelde afvalstoffenheffing voor een gemiddeld huishouden voor alle gemeenten in Nederland (bron: Rijkswaterstaat, Afvalstoffenheffing 2019)

⁹ De verhouding tussen het vaste- en variabele tariefdeel is een raadsbesluit.

¹⁰ Gestelde conclusies komen voort uit gemeentelijke evaluaties en bewonersonderzoeken die JMA door de jaren heen heeft gehouden.

7.3.1 Mogelijke weerstand

De angst bestaat veelal dat er door invoering van Diftar meer afvaldumpingen komen. Als gemeente moet je daarop bedacht zijn. Daarom is het aanbevelingswaardig voor invoering van Diftar goed te monitoren, meldingen te analyseren en dumpplekken te kennen (waarom wordt op deze locatie vaak gedumpt?), want ook vóór invoering van Diftar heeft elke gemeente deze. In de praktijk blijkt vaak dat het aantal kilo's aan dumpingen nauwelijks toeneemt, en niet (geheel) aan Diftar zijn toe te wijzen. Een heldere communicatie, aangepaste handhaving en inzet van een afvalcoach zijn in de overgangperiode belangrijk. Inwoners blijken meestal voor het Diftar-principe te zijn, maar zijn argwanend voor de effecten die het met zich mee kan brengen. Hier moet door communicatie op worden ingespeeld. De vervuiling van gescheiden afvalstromen kan door Diftar wel toenemen, maar dat speelt bij elke strategie waarin het restafvalaanbod wordt teruggedrongen. Diftar blijkt uit onderzoek dan nog relatief goed te scoren zelfs. Over het algemeen kan worden gesteld dat na een overgangperiode de meeste inwoners tevreden zijn over de uitvoering van Diftar.¹⁰

Een persoonlijke benadering werkt beter bij mensen die moeite hebben met afvalscheiding of een nieuwe inzamelwijze. De inzet van een afvalcoach kan dan een uitkomst zijn. De coach kan deze inwoner en/of kleine groepen goed te informeren en ondersteunen waar nodig. Ook kan zij vragen beantwoorden. Soest kent de inzet van afvalcoaches nog niet. Toch zijn er steeds meer gemeenten die deze coaches in dienst hebben. Vaak zijn het gemeenten die een nieuwe inzamelwijze invoeren. De coach is in de wijk het vaste gezicht, eerste aanspreekpunt en de ambassadeur van een nieuwe afvalinzameling. Knelpunten in wijken komen door inzet van een afvalcoach en een directe samenwerking met de afdeling handhaving sneller aan het licht waarop de afvalcommunicatie en uitvoering in kan spelen. Een afvalcoach heeft dan ook geen handhavende functie. Daar zijn de BOA's voor. Bovendien zou dat inwoners ook afschrikken en belemmeren de afvalcoach om hulp te vragen. Daarentegen zal de afvalcoach wel afstappen op inwoners wanneer zij ziet dat ongewenst afvalgedrag zich voordoet.

Het effect van een afvalcoach laat zich moeilijk meten en is vooral uit te drukken in tevreden inwoners, weinig afkeur en minder bijplaatsingen en dumpingen bij probleemlocaties. Omdat niet inzichtelijk is hoeveel overlast er zou ontstaan in afwezigheid van de afvalcoach zijn hier geen cijfers voor beschikbaar. Wel zijn er voldoende gemeenten waar de inzet van een afvalcoach erg positief ontvangen is, door de eigen organisatie en inwoners. Het is belangrijk om vooraf vast te stellen of de afvalcoach een tijdelijke of structurele plaats krijgt in de gemeente. Hier moeten goede afspraken over worden gemaakt.

7.3.2 Een goede basis

Voordat Diftar kan worden ingevoerd moeten huishoudens, ook in de hoogbouw, de mogelijkheid hebben hun afval goed gescheiden aan te leveren. Het gescheiden aanleveren van grondstoffen moet gemakkelijker zijn dan het aanleveren van restafval. Wanneer Diftar op restafval wordt ingevoerd moet een lekstroom van fijn restafval naar het recyclingstation voorkomen worden. Om het aanbieden van grof restafval te verminderen en het scheiden van grof afval verder te stimuleren kan een (progressief¹¹) tarief voor grof restafval worden ingesteld.

7.3.3 Effect afvaldriehoek

Milieu	Service op grondstoffen	Kosten per huishouden
+ Daling restafval -60 kg/inw. 10% toename van de afvalscheiding	+/- De basis voor een goede service op grondstoffen wordt in Fase 1 gelegd. Diftar roept in de regel weerstand op bij een deel van de inwoners.	+ - € 10,00 per jaar

Belangrijk is dat de invoering van Diftar een positief effect heeft op de afvalbeheerkosten. Omdat de afvalbeheerkosten flink stijgen door hogere verwerkings-tarieven en minder opbrengsten voor grondstoffen, kan Diftar ervoor zorgen dat de stijging van kosten beheersbaar blijft.

Deze kostenberekening voor Diftar is op basis van een volume en frequentie-systeem. Zou bestuurlijk de voorkeur uitgaan naar invoering van een gewicht en frequentiesysteem (een huishouden betaalt dan niet alleen per keer dat het restafval aanbiedt, maar ook per kilo restafval), dan moet rekening worden gehouden met additionele kosten, te denken aan:

- Een weegsysteem op de inzamelvoertuigen à 50.000 per stuk.
- Hogere inzamelkosten. Door de weging en het registreren duurt de lediging per container langer.
- Jaarlijkse kosten voor het ijken en kalibreren van de weegsystemen.

Het wegen van het restafval en de afrekening aan huishoudens levert veel extra vragen op. Goede afspraken moeten met het KCC vooraf worden gemaakt. Weegsystemen in verzamelcontainers blijken erg gevoelig en leveren vaak storingen op. Daarom worden inwoners die gebruikmaken van verzamelcontainers voor restafval in gemeenten waar een diftarsysteem geldt op gewicht, vaak alleen afgerekend op frequentie.

Een diftarsysteem op gewicht en frequentie is interessant in combinatie met nascheiding van PMD uit restafval. Het volume van het restafval wordt door deze keuze veel groter en heeft voor inwoners een groot nadelig effect als Diftar op basis van volume en frequentie is ingevoerd. Omdat PMD weinig weegt is het wegen van het aangeboden (PMD-rijke) restafval dan een betere maatstaf.

" Met een progressief tarief wordt bedoeld dat naarmate het aantal bezoeken en aanbiedingen van grof restafval van een huishouden toeneemt, het huishouden meer gaat betalen. Hiervoor is een geautomatiseerde toegangscontrole nodig.

Bijlage 1 Landelijk beleid

Het Europees beleid stelt de kaders waaraan het afvalbeleid in de landen van de EU moet voldoen. Het Europees beleid streeft naar een circulaire economie. Europa beschikt in beperkte mate over grondstoffen en wil daarvoor niet afhankelijk zijn van anderen op lange termijn. Het Europees beleid wordt overgenomen in het landelijk afvalbeleid en door de gemeenten overgenomen in het eigen beleid voor afvalbeheer. Hieronder staat een korte samenvatting van het landelijk beleid en de op dit moment relevante actuele onderwerpen voor een nieuw afvalbeleid.

Nederlands afvalbeleid

De Europese afvalwetgeving is geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving in de vorm van de Wet milieubeheer (Wm) en het Landelijk afvalbeheerplan (LAP). De Wet milieubeheer verplicht de gemeenten zorg te dragen voor afvalinzameling en verwijdering voor huishoudens. Deze zorgplicht kent zijn oorsprong in het beschermen van de volksgezondheid.

Gemeenten hebben de zorgplicht om het huishoudelijk restafval en het (gescheiden aangeboden) Gft-afval nabij elk perceel in te zamelen. Ook zijn zij verplicht papier en karton, kunststof verpakkingsafval, glas, textiel, klein chemisch afval, elektr(on)ische apparaten en asbesthoudend afval, gescheiden in te zamelen. Gemeenteraden hadden de vrijheid hier uitzonderingen aan te verbinden en eigen afwegingen te maken bij de keuze van gescheiden inzameling van monostromen of mengsels, dan wel voor inzameling van huishoudelijk restafval gevolg door nascheiding, mits rekening houdend met het gestelde in het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP). Voor grof huishoudelijk afval geldt een plicht tot inzameling bij elk perceel en dient de gemeente te beschikken over een afvalbrengpunt. Al deze verplichtingen zijn vastgelegd in de Wet milieubeheer.

Recentelijk, per 1 juli 2020, is ter aanvulling op de Kaderrichtlijn Afvalstoffen (de Europese richtlijn op het gebied van afvalstoffen) het “Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen in werking getreden”.¹² Dit besluit verankert expliciet de brongescheiden inzameling van bioafval, de nieuwe benaming van gft-afval, en afgedankte elektrische en elektronische apparatuur door gemeenten. Per 1 januari 2025 zijn gemeenten ook verplicht textiel en gevaarlijke afvalstoffen van huishoudens gescheiden in te zamelen. Gescheiden inzameling hoeft niet per se huis-aan-huis te gebeuren, dat kan ook via inname- of inleversystemen, bijvoorbeeld bij de milieustraat. Veel gemeenten zamelen deze stromen al gescheiden in. Dit besluit heeft voor hen weinig invloed op de praktijk.

In het besluit is een aantal criteria opgenomen om af te kunnen wijken van gescheiden inzameling. Deze criteria zijn limitatief. Voor gft-afval kan alleen worden afgezien van gescheiden inzameling als dat technisch niet haalbaar, of buitensporig duur is. Er kan als uitzondering dus geen beroep worden gedaan dat gescheiden inzameling van bio-afval niet zou leiden tot het beste milieuresultaat. Deze uitzondering doet zich namelijk niet voor. Bioafval uit huishoudens wordt gerecycled tot compost en is alleen mogelijk als dit brongescheiden wordt aangeleverd. Voor metaal, kunststof en glas kan van de verplichting tot bronscheiding worden afgeweken als een andere manier van inzamelen niet van invloed is op het potentieel voor hergebruik of recycling. Nascheiding van deze stromen uit het restafval blijft dus mogelijk. Voor papier en textiel bestaan geen uitzonderingen. Deze moeten altijd brongescheiden worden ingezameld.

Afwijken van gescheiden inzameling moet altijd in de afvalstoffenverordening zijn opgenomen. Volgens de toelichting bij het besluit moeten de uitzonderingsgronden restrictief worden uitgelegd. Verder moet bij het toepassen van deze gronden

¹² Zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/besluiten/2020/06/24/besluit-van-18-juni-2020-gescheiden-inzameling-huishoudelijke-afvalstoffen>

rekening worden gehouden met het LAP. Gemeenten worden geacht om regelmatig te toetsen of nog steeds aan de afwijkingsgronden wordt voldaan. Het is raadzaam om te toetsen of de huidige afvalstoffenverordening strookt met de nieuwe verplichtingen. Als dat niet zo is, is tot 1 januari 2021 de tijd om de verordening aan te passen.¹³

Lap 3

Hoe we in Nederland met ons afval omgaan wordt vastgelegd in het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP). LAP3, het derde Landelijk Afvalbeheerplan, heeft een looptijd van 2017 tot en met 2029. Overheden zijn wettelijk verplicht om bij al hun besluiten die het afvalbeheer raken, rekening te houden met het LAP. In LAP3 is de verwachting vastgelegd dat de hoeveelheid restafval zal afnemen tot gemiddeld 30 kg/inwoner in 2025.

De Rijksoverheid heeft in het programma 'Nederland Circulair in 2050' uitgesproken dat in 2050 grondstoffen efficiënt worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. LAP3 vervult een functie als instrument bij de transitie naar een circulaire economie. Het LAP bestaat uit een algemeen beleidskader en uit sectorplannen waarin het beleid is uitgewerkt voor verschillende afvalstromen.

VANG-HHA¹⁴

Om de doelen van het programma 'Nederland Circulair in 2050' te halen, moet het huishoudelijk afval beter worden gescheiden. De ambitie is om te komen tot 75% afvalscheiding in 2020 en om uiteindelijk richting 100% te gaan. In het uitvoeringsprogramma VANG huishoudelijk afval is verder uitgewerkt hoe deze doelstelling wordt bereikt. Dit programma bestaat uit 4 actielijnen met daaronder een breed scala aan activiteiten waarop wordt ingezet. Zowel preventie, als afvalscheiding en recycling krijgen de aandacht. Een logisch gevolg van dit beleid is dat de hoeveelheid huishoudelijk restafval dat verwerkt wordt in verbrandingsinstallaties sterk zal gaan afnemen de komende jaren.

Fiscale vergroening

In het regeerakkoord is de ambitie uitgesproken om de vergroening van het belastingstelsel te versterken. De verhoging van de afvalstoffenbelasting is één van deze milieubelastingen. In het belastingplan voor 2019 heeft de regering besloten om per 1 januari 2019 de afvalstoffenbelasting fors te verhogen van €13,21 naar €32,12 per ton. Deze heffing wordt geheven op al het (rest)afval dat in Nederland ontstaat en dat in Nederland of in het buitenland gestort of verbrand wordt. Op deze manier wil het kabinet dat Nederland meer grondstoffen gaat hergebruiken en minder afval gaat verbranden. Deze belasting is in 2020 alleen geïndexeerd en bedraagt momenteel € 32,63 per ton. De belasting zal naar verwachting jaarlijks stijgen.

Producentenverantwoordelijkheden

Producentenverantwoordelijkheid heeft, aanvullend op de inzamelplicht van gemeenten, invloed op terugnameplicht van producten in het eindstadium van een product. Daardoor hebben producenten ook invloed op de invulling van het gemeentelijk beleid, met name ten aanzien van de inzameling van deze producten. De belangrijkste afspraken zijn die rondom verpakkingsmaterialen en elektrische apparaten. Het bedrijfsleven financiert de inzameling hiervan.

Raamovereenkomst Verpakkingen

In de raamovereenkomst Verpakkingen II (looptijd 2013-2022) staan belangrijke afspraken over de inzameling en het hergebruik van verpakkingsmaterialen en de aanpak van zwerfafval. Het verpakkende bedrijfsleven heeft de verantwoordelijkheid voor het ontwerp en de productie van verpakkingen, alsook voor het halen van de recycling doelstellingen voor deze verpakkingen.

De gemeenten hebben vanaf 2015 de regie over de inzameling en verwerking

¹³ Bron: <https://www.vang-hha.nl/nieuws-achtergronden/2020/gescheiden-inzameling-vanaf-wettelijk-verplicht/>

¹⁴ VANG-HHA staat voor: Van Afval Naar Grondstof, huishoudelijk afval. Dit is het uitvoeringsprogramma van het overheidsbeleid op het gebied van afvalpreventie en stimulering van de circulaire economie. Zie <http://www.vang-hha.nl/>

voor de verpakkingen gekregen. Het verpakkende bedrijfsleven, vertegenwoordigd door het Afvalfonds Verpakkingen, vergoedt de kosten die gemeenten hiervoor maken. In 2017 heeft een tussenevaluatie van de raamovereenkomst plaatsgevonden. Hierin wordt geconcludeerd dat in de resterende periode van de looptijd van de overeenkomst het verpakkende bedrijfsleven meer moeten inzetten op de recyclebaarheid en duurzaamheid van de verpakkingen. Ook zal er meer gedaan moeten worden om de marktvrage voor recycling van kunststoffen te stimuleren. De Europese doelstellingen worden wel gehaald, maar de nationale doelstelling van 90% hergebruik nog niet.

Afgelopen maanden werden binnen het Platform Ketenoptimalisatie (PKO) nieuwe afspraken uitgewerkt om de inzameling en recycling van verpakkingen in Nederland te verbeteren. PKO is opgericht door het Afvalfonds Verpakkingen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) met als doel het optimaliseren en regisseren van de verpakkingsketens op het gebied van inzameling, sortering en recycling. Vanuit het PKO is gekeken naar hoe de samenstelling van het ingezameld materiaal PMD verbeterd kan worden, hoe de sortering ter voorbereiding op recycling beter kan, hoe de afwikkeling van 2017, 2018, 2019 gaat plaatsvinden en naar een nieuwe vergoedingssystematiek vanaf 2020. Op 29 november jl. werd het gehele pakket aan voorstellen voor een nieuwe Raamovereenkomst Verpakkingen voorgelegd tijdens de ledenvergadering van de VNG waarna deze werd goedgekeurd en vastgelegd in 'De Ketenovereenkomst Verpakkingen 2020-2029'. Dit pakket aan afspraken biedt gemeenten de keuze uit een drietal opties:

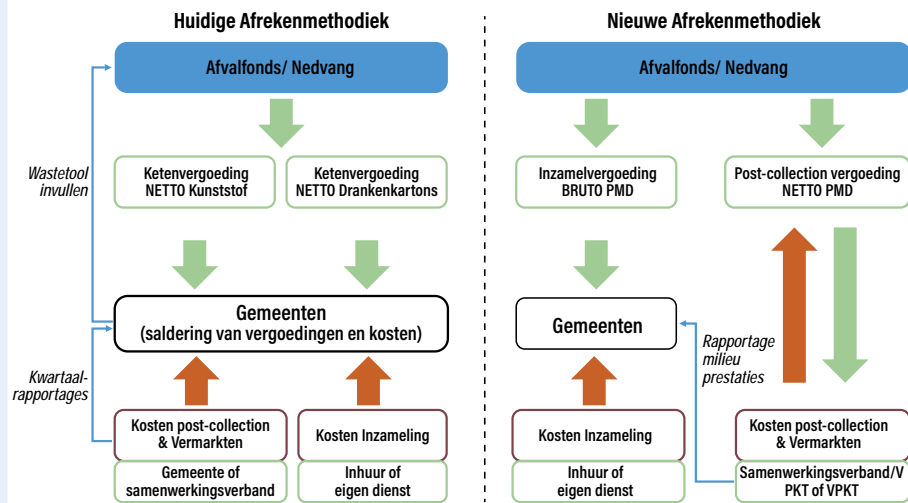
- 1. Een gemeente draagt zorg voor de inzameling en draagt het materiaal over aan het Afvalfonds Verpakkingen. De gemeente krijgt in 2020 een inzamelvergoeding van € 261,-/ton en het Afvalfonds regelt de post-collection (incl. sortering) en vermarkting. Dit doen zij via het vehikel VPKT (Verpakkingsketen BV). Gemeentes geven de regie volledig uit handen en hebben geen invloed en geen zicht meer op wat er met het ingezameld materiaal gebeurt.
- 2. Een gemeente houdt de regie op de inzameling, post-collection (incl.

sortering) en vermarkting, maar draagt de uitvoering van de post-collection (incl. sortering) en vermarkting over aan een (bestaand of nieuw op te richten) gemeentelijk samenwerkingsverband/organisatie (bijvoorbeeld Midwaste/RKN). Deze regiehouder heeft afspraken met het Afvalfonds Verpakkingen. De gemeenten ontvangen enkel nog een inzamelvergoeding van € 261,-/ton over het bruto geaccepteerde tonnage bij de overslag. Gemeente behoudt regie en zicht op post-collection (incl. sortering) en vermarkting.

- 3. Een gemeente behoudt de huidige ketenregierol (volledige regie en verantwoordelijkheid) tot maximaal het einde van de Raamovereenkomst (2023) en wordt door haar contractpartners geïnformeerd over de verwerking en het verwerkingsproces van het ingezameld materiaal.

Onderstaand figuur laat overzichtelijk zien hoe de nieuwe afrekenmethodiek is vormgegeven. De voordelen die deze methodiek met zich meebrengt zijn als volgt:

- Een vergoeding over al het ingezameld PMD (bruto) wordt gegeven (inclusief metalen, niet-verpakkingen en niet-recyclebare verpakkingen). Nu alleen op basis van daadwerkelijk ter recycling aangeboden kunststof en drankenkartons (geen vergoeding metaal). Gemeenten zijn dus niet voor een deel stoorstoffen/metaal aan het inzamelen zonder dat daar een vergoeding tegenover staat. Er komt een landelijk protocol voor visuele inspectie en afkeurgronden bij de overslag.
- De kosten en vergoedingen voor de post-collection (sorteren/recyclen/vermarkten) is een zaak tussen Afvalfonds en het samenwerkingsverband wat de post-collection verzorgt. Hiermee ontstaat een transparanter systeem en verdwijnt het financieel risico voor gemeenten.
- Administratieve last gemeenten verminderd (niet langer netto hoeveelheden gerecycled materiaal invoeren in WasteTool etc.)

Figuur 1 De nieuwe afrekenmethodiek

Elektrische en elektronische apparaten

De “Regeling voor afgedankte elektronica en elektrische apparatuur” (AEEA) stimuleert hergebruik, recycling en nuttige toepassing van AEEA. Bedrijven die elektr(on)ische apparatuur als eerste in Nederland in de handel brengen krijgen te maken met producentenverantwoordelijkheid. Zij zijn (mede) verantwoordelijk voor het afvalbeheer van de elektrische en elektronische apparaten die afgedankt worden. Zo zijn ze verantwoordelijk voor het behalen van minimuminzamelpercentages ten opzichte van het op de markt gebrachte gewicht aan apparaten, de inzameling en verwerking. Producenten kunnen dit in een collectief laten verzorgen of dit zelfstandig uitvoeren.

Bijlage 2 Profiel Soest

Kerngegevens 2019/2020

Kentallen	2019	Bron/opmerking
Stedelijkheidsklasse	3	
Hoogbouwklasse	B	
Aantal inwoners	46.196	Bron: RMN 2019 afvalcijfers
Aantal aansluitingen	20.401	CBS 2019
Waarvan aantal aansluitingen laagbouw, incl buitengebied	13.261	
Waarvan aantal aansluitingen hoogbouw	7.140	35%
Tariefsysteem	2020	
Eenpersoonshuishouden	€ 193,00	
Meerpersoonshuishouden	€ 215,00	
Extra restcontainer (vanaf 2e)	€ 96,00	
Extra gft-container (vanaf 3e)	€ 47,00	
Verwerkingstarieven/ton	2020	2021 (Bron AVU 2020)
Restafval, incl. transport en overslag, verbrandingsbelasting	€ 89,23	€ 153,78
Gft	€ 55,97	€ 84,89
Grof rest, incl. sorteren, verwerken en verbrandingsbelasting	€ 89,23	€ 153,78
Saldo vergoeding en kosten PMD	€ -261,00	€ -245,00
OPK	€ -55,00	€ -35,00
Verpakkingsglas	€ -40,00	€ -40,00

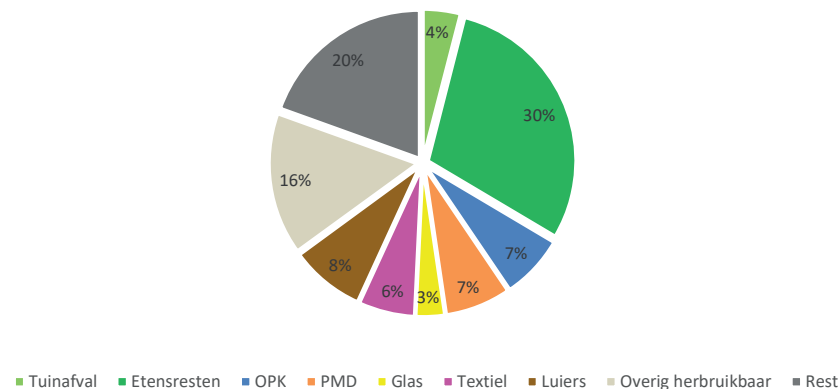
Aantallen containers		Inzamelrequentie
Minicontainers rest (groene mc's)	14.248	Eens per vier weken
Minicontainers gft (bruine mc's)	15.176	Eens per twee weken in winter, wekelijks in zomer (juni tm aug). Ca. 32 inzamelronden/jr.
Minicontainers papier	11.626	Eens per vier weken
Minicontainers PMD	14.139	Eens per twee weken
Inwoners nu vrije keuze voor 140 of 240 ltr mc restafval?	ja	
Verzamelcontainers ondergronds rest	152	
Verzamelcontainers bovengronds rest	39	
Perscontainers ondergronds PMD	6	
Verzamelcontainers ondergronds OPK	12	
Verzamelcontainers mini GFT, in beugel	30	
Verzamelcontainers glas	42	
Verzamelcontainers textiel	16	
Ledigingsfrequentie verzamelcontainer, per week	1	
Is er een aparte luierinzameling?	Ja, 12 aparte inleverpunten	

Afvalhoeveelheden Soest 2019

	Soest 2019				
Fractie	Tonnage	Kg/inw	In rest (kg/inw)	Potentie (kg/inw)	Bronscheid
Ongescheiden ingezameld	7.643	165			
Restafval (fijn)	6.777	147			
Restafval (fijn) minicontainer, ca.	4.021	134			
Restafval (fijn) verzamelcontainer, ca.	2.756	170			
Restafval (grof)	866	19			
Gescheiden ingezameld	17.826	386			
Gft-afval	6.217	135	57	191	70%
Papier	2.733	59	10	69	85%
Glas	1.156	25	5	30	85%
Textiel	238	5,2	2	7	69%
PMD	1.229	27	10	37	72%
Grof huishoudelijk afval	6.254	135			
Totaal afval	25.469	551			
Ongescheiden fijn ha (rest)	6.777	147			
Gescheiden fijn ha	11.572	251			
Scheidings% fijn ha	63%	63%			
Grof ongescheiden (rest)	866	19			
Grof gescheiden	6.254	135			
Scheidings% grof	88%	88%			
Totaal ongescheiden (rest)	7.643	165			
Totaal gescheiden	17.826	386			
Scheidingspercentage totaal	70%	70%			

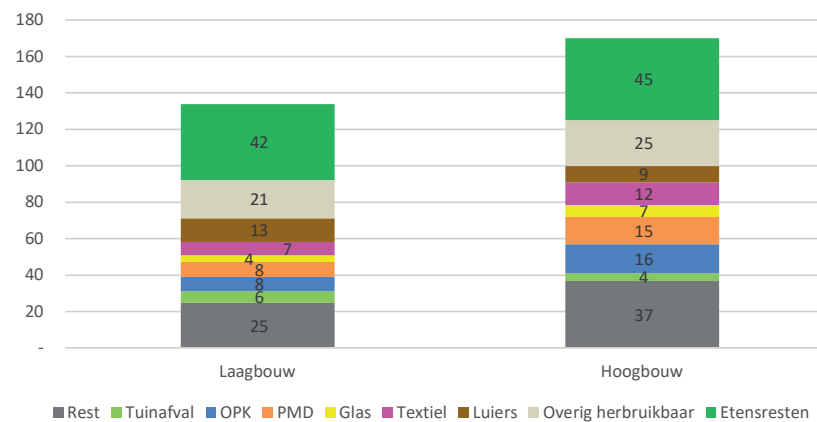
Algemene samenstelling van het fijne huishoudelijke restafval, 2019

Samenstelling restafval in %

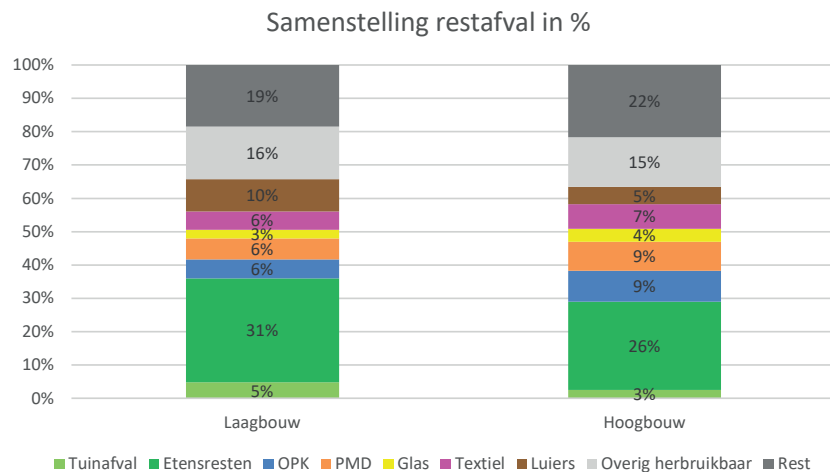

Samenstelling fijn huishoudelijk restafval, gesplitst in laagbouw en hoogbouw, 2019

Samenstelling restafval in kilogram/inwoner

Aanbieden en voorwaarden grof afval op recyclingstation

De Schans 16
3764 AX Soest

Openingstijden:

Maandag: gesloten

Dinsdag t/m vrijdag: 9.00 - 17.00 uur

Zaterdag: 09.00 - 16.00 uur

Alléén toegankelijk voor inwoners van gemeente Soest. Een aanhangwagen is gratis te lenen.

Op het recyclingstation zijn onderstaande materialen kosteloos in te leveren.

- Asbest is schadelijk voor de gezondheid en dient apart behandeld te worden.
- Autobanden zonder velg (maximaal 4 stuks per keer). Autobanden met velg kunt u (gratis) inleveren bij een autosloopbedrijf.
- Bielzen en tuinhout (geïmpregneerd hout) tot 0,5 m3 per twee weken. Grotere hoeveelheden accepteren wij niet.
- Dakbedekking, teerhoudend dakbedekkingsmateriaal, zoals: dakleer en daksingels, isolatieplaten van daken en grind van daken, kunt u inleveren bij het recyclingstation tot 0,5m3 per twee weken. Grotere hoeveelheden accepteren wij niet
- Elektrische apparaten
- Frituurvet en bakolie levert u in bij het recyclingstation en bij sommige supermarkten (het liefst in originele verpakking, niet in de frituurpan).
- Grof huishoudelijk afval zoals bankstellen, tafels, stoelen etc.
- Hard kunststof zoals kunststof tuinstoelen of speelgoed.
- Hout tot maximaal 0.5 m3 per twee weken. Grotere hoeveelheden accepteren wij niet.
- Klein chemisch afval (KCA) zoals batterijen, spaarlampen/TL-buizen, verf en petroleum. Géén grootverpakkingen. Fietsaccu's kunt u inleveren bij de fietswinkel.
- Matrassen
- Metalen, zoals ijzer en aluminium.
- Papier en karton
- Piepschuim (EPS)
- PMD (Plastic verpakkingsafval, metaal (blik) en drankenkartons), wordt aan huis ingezameld en kunt u gratis inleveren op het recyclingstation.
- Puin, zoals harde steensoorten, glazuur en beton (verbouwingsafval) tot maximaal 0,5 m3 per twee weken. Grotere hoeveelheden accepteren wij niet.
- Restafval
- Textiel
- Tuinafval, zoals grof tuinafval, bladeren, snoeisel en snoeihout.

- Verpakkingsglas (potten, flessen) deponert u op kleur in de glasbakken. Blauw of rood glas mag bij het groene glas.
- Vlak glas, zowel enkel als dubbel glas, blank en gekleurd, gelaagd-, brandwerend-, draad-, gehard- en spiegelglas (géén autoruiten en kookplaten)
- Zand en grond, ook graszoden en zand met fijne grindkorrels (verbouwingsafval) tot maximaal 0,5 m³ per twee weken. Grotere hoeveelheden accepteren wij niet.

Voorwaarden en aanbiedregels ophalen grofvuil

- Voor het ophalen betaalt u €30,- per keer. Dit kunt u alléén betalen via een mobiel pinapparaat.
- U dient dan ook thuis aanwezig te zijn om het bedrag direct af te rekenen bij de chauffeur.
- Inboedel (kasten, bankstellen, matrassen e.d.) en (snoei)hout apart aanbieden.
- Zet het grofvuil voor 7.30 uur op de afgesproken ophaaldag neer op gemeentegrond voor uw woning of op uw gebruikelijke aanbiedplek voor de container(s).
- Leg het grofvuil aan een doorgaande weg, direct bereikbaar voor onze vrachtwagens, neer.
- Plaats het grofvuil niet op eigen terrein en niet bij de onder- of bovengrondse container
- Zorg dat er geen obstakels zoals bomen, auto's, en lantaarnpalen in de weg staan i.v.m. de ruimte die de vrachtwagen nodig heeft om het grofvuil op te halen.
- Het grofvuil halen wij tussen 7.30 en 12.00 uur op.
- U mag maximaal 3m³ per keer aanbieden.
- Losse materialen bundelen per soort. Maximale lengte 1,5 meter en maximaal gewicht 25 kg.
- Meubels kunt u in één stuk aanbieden.
- (Snoei)hout samenbinden in handzame bundels die onze medewerkers gemakkelijk kunnen optillen.
- Maximale dikte van de takken: polsdikte (géén stronken)

- Fietsen kunt u toevoegen aan de ophaalafpraak, maar deze haalt RMN niet direct met het andere grofvuil op. Dit geven wij door aan de afdeling handhaving die de fiets dan op een later moment ophalen.

Welk grofvuil halen wij niet op?

Accu's, autobanden, asbest, bielzen, bouw- en sloopafval (bijv. gipsplaten, stenen, puin, dakleer), chemisch afval (bijv. olie, verf), glas, geïmpregneerd hout (schuttingdelen), spiegels, textiel en zakken of dozen met inhoud.

Dit kunt u zelf wegbrengen naar het recyclingstation om daar apart in te leveren.